

УДК 342.7

DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.10.33>**Іван Конєв,**

студент юридичного факультету

Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

ІНТЕГРАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ІЗ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В НАЦІОНАЛЬНУ ПРАВОВУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ

Стаття присвячена загальноприйнятим міжнародним стандартам серед світової спільноти, імплементації міжнародних норм у національне законодавство для поліпшення роботи конституційно-правових механізмів захисту прав людини, встановленню рівня відповідності українського законодавства міжнародним стандартам. Вивчаються головні положення Конституції України щодо їх наповненості та відповідності загальноприйнятим міжнародним стандартам серед світової спільноти щодо основоположних прав і свобод людини, проводиться порівняльна характеристика з Європейською конвенцією. Зауважується важливість відповідності наявних міжнародних норм національним інтересам держави. З'ясовано функціональне призначення «механізму захисту» у державі, встановлено його суть, зміст, значення для утвердження і реалізації основоположних міжнародних стандартів із захисту прав людини на практиці. Особлива увага приділяється вивченню проблемних питань функціонування наявних міжнародних норм у площині національного законодавства. Вивчається проблематика імплементації та подальшого розвитку міжнародних стандартів із захисту прав людини у національну правову систему та ступінь готовності відповідних правових засобів України до прийняття загальновизначених міжнародних стандартів. Наводиться низка пропозицій щодо вдосконалення нормативної бази держави та впровадження найбільш ефективного механізму реалізації міжнародних стандартів у правове поле України, спираючись на практику європейських держав. Розкриваються сучасні конституційно-правові засоби захисту прав і свобод людини, які на тепер наявні в Україні. Аналізується обсяг правових засобів захисту та правосуб'єктність індивіда на міжнародній арені, роль національних судів щодо застосування норм міжнародного права у практичній площині. Досліджено обсяг співпраці Європейського суду із національними судовими інстанціями. Визначено керівне становище внутрішніх засобів правового захисту в особі національних судів та підтримання Конвенцією відповідних процесуальних гарантій з метою зміцнення позицій державного судочинства. Окреслена подальша перспектива вдосконалення національної системи права України на основі Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Ключові слова: Конвенція про захист прав людини, Конституція України, міжнародні стандарти, проблеми імплементації, ефективні засоби реалізації, національне законодавство, конституційно-правові механізми.

Постановка проблеми. Стрімкі глобалізаційні процеси в міжнародному просторі сприяють все більшій співпраці різних країн світу для поліпшення та вдосконалення своїх правових систем та підвищення ролі людини у правовому полі. Нині ці суттєві зміни не можуть залишитися поза увагою будь-якої правової держави, яка сповідує демократичні погляди та сприяє поліпшенню й розширенню основоположних прав людини. Оскільки Україна належить до європейської регіональної системи захисту прав людини, яка діє в рамках Ради Європи, членом котрої наша держава є з 1995 р., то постає необхідність залучення міжнародних стандартів у правове середовище українського народу. У чому саме полягає така питома вага залучення фундаментальних прав і свобод особи для нашої держави?

Беручи до уваги те, що Україна взяла курс на інтеграцію у європейське співтовариство, міжнародні принципи щодо основоположних прав та свобод людини і громадянина мають ґрунтовний зміст для розбудови успішної правової, демократичної, соціальної держави, для якої людина є центральною постаттю у будь-якій сфері розвитку країни. Обравши європейський вектор розвитку у преамбулі Конституції України, ми підтвердили європейську ідентичність українського народу і незворотність вибраного курсу. Тому дуже важливим питанням постає гармонійне впровадження міжнародних стандартів у правову систему України, підлаштування їх під специфічні правовідносини українського суспільства зі збереженням водночас звичаїв і традицій нашого

народу, накопичення достатньої кількості нормативної бази, створення ефективних механізмів захисту прав і свобод, залучення професійних кадрів у державні органи влади.

У нашій статті ми маємо намір з'ясувати, наскільки сучасна правова база готова прийняти міжнародні стандарти та безперешкодно розвивати їх у майбутньому, в якому обсязі певні фундаментальні принципи, які сповідує Європа й уся світова спільнота, мають своє місце у правовому полі України, у який спосіб можна найефективніше інкорпорувати Європейську конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод в національне право та внесок судової гілки влади у реалізацію норм міжнародного права.

Аналіз останніх досліджень і публікацій із даної теми. Вивчення міжнародних стандартів у контексті національного права виступало предметом дослідження багатьох вчених: Ю.М. Бисаги, О. Нігреєва, Д.М. Белова, С. Задорожної, Г.П. Єрмоловича, М.М. Палінчака, В.А. Василенка, М.О. Ушакова, М.І. Лазарева, М.О. Баймуратова.

Мета статті – висвітлити головні проблемні питання інтеграції міжнародних норм і стандартів у систему права України; встановити найбільш ефективний засіб їх функціонування відповідно до різноманітних факторів нашої держави і суспільства; визначити вплив міжнародного права на правову систему України.

Вклад основного матеріалу. Історичні умови розвитку нашої держави дають можливість стверджувати, що принципи, спрямовані на захист основоположних прав людини, які натеper широко використовуються у світовій практиці, сповідуються вже багато століть українською нацією. Деякі з них не є нововведенням для національного права України. У часи зародження першої збірки права для Київської Русі були зафіксовані перші норми та санкції до них. Цікаво зазначити те, що саме покарання у виді смертної кари в збірці права «Руська правда» не регламентувалося, навпаки, замість смертної кари вводилися штрафні санкції у виді певної грошової суми, тоді як у перших збірниках права Європи існували набагато жорсткіші методи покарання.[5] Складний період роздробленості наших земель серед різних іноземних держав залишили свій відбиток на подальшому розвитку української правової думки. Таким чином, через ці тяжкі обставини, випробування часом ми змогли зберегти не тільки свою ідентичність, а й перейняти корисний досвід з формування власної національної правової системи. Упродовж

усієї історії становлення української державності формувалися головні норми щодо всебічного гарантування прав людини, які нині сповідуються Європейським товариством, тому можна зробити логічний умовивід, що фундаментальні принципи для розвитку країни як соціальної держави не є кардинально новими для нас, але слід розуміти, що це лише перший крок для впровадження і реалізації міжнародних стандартів, оскільки вони мають складну структуру, а тому потребують доопрацювання, щоб стати частиною українського законодавства.

Отже, після ратифікації Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод разом з Протоколами 1, 2, 4, 7 та 11 вона офіційно стала частиною національного законодавства, відповідно до ст. 9 Конституції України щодо чинних міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України [1]. Провівши детальний аналіз норм Конституції, ми можемо стверджувати, що наведені положення в ній дуже змістовно розкривають головне завдання правової держави – всебічно забезпечувати захист та вільні умови розвитку прав і свобод людини і громадянина, створювати гарантії їх реалізації для можливості втілення закріплених положень у повсякденне життя особи. Наявність II Розділу «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина» в Конституції України слугує доказом гуманізації як суспільно-політичного життя стосовно своїх громадян, так і щодо всіх сфер суспільного життя людини загалом [1]. Таким чином, головні норми, які прописані в Конвенції про захист прав людини, змогли втілитися в Основному Законі нашої країни. Слід зауважити, що Конституція України містить змістовно наповнені норми та широкий перелік прав і свобод людини та громадянина – це свідчить про людиноцентристську позицію нашої держави, відповідно до якої постать людини займає найважливіше місце, її життя, здоров'я, честь, гідність і умови існування є головною цінністю у процесі провадження будь-яких реформ. З метою наближення до загальноприйнятих міжнародних стандартів з прав людини європейські принципи були прямо перенесені у головний закон країни: ст. 2 Конвенції закріплює право на життя, тоді як ст. 27 Конституції України регламентує той самий принцип; ст. 5 Конвенції гарантує право на свободу і особисту недоторканність, так само як і ст. 29 Конституції України; ч. 2 ст. 6 Конвенції і ст. 62 Конституції України містять презумпцію невинуватості [2]. Широкий спектр зовнішньої політики нашої держави

сприяє все більшому поглиненню міжнародних стандартів та надання йому статусу на рівні національного законодавства. Але слід розуміти, що перенесення найголовніших принципів щодо основоположних прав і свобод людини з Конвенції в Основний Закон України недостатньо для їх ефективної реалізації.

Проблема імплементації норм міжнародного права із захисту прав людини в українську правову систему є ключовим питанням не тільки нашої статті, а й загалом суспільно-політичного простору українців, тому для гармонійного впровадження міжнародних стандартів потрібно знайти найбільш дієвий засіб їх втілення. За своїм характером загальновизнані норми міжнародного права є такими, що не спроможні діяти самі по собі, адже вони по-іншому сприймаються правовою системою країни, таким чином регламентовані норми виступають нормами-принципами, а не нормами-регуляторами у національному праві України. Річ у тому, що реальне здійснення норм міжнародних договорів у сфері захисту основних прав і свобод людини повинно відбуватися через створення державно-правових механізмів їх реалізації [4, с. 98-105]. Ратифікація Конвенції про захист прав людини та визнання її частиною внутрішньодержавного права ще не є достатніми засобами для ефективного втілення їх у життя. У нашій роботі ми пропонуємо два способи вирішення посталої проблеми. Перший – це перейняти досвід багатьох європейських держав та надати положенням Конвенції статусу норм Конституції. Найпрогресивнішою в цьому питанні виявилася Австрія, вона вже застосувала таку практику, що дозволило їй прямо інкорпорувати міжнародні стандарти із захисту прав людини у своє законодавство. Швеція провадить схожу діяльність та послідовно наближує статус Конвенції до конституційного. Нині Швеція надала їй статусу звичайного закону, але, згідно з внесеними положеннями до Конституції, ніякий нормативний акт не повинен прийматися всупереч нормам Конвенції, інакше він буде вважатися таким, що суперечить Конституції [6]. Голландія визнала пріоритет норм міжнародних договорів над національним законодавством, що дозволяє судам тлумачити закони у світлі міжнародних договорів, а у разі виявлення колізійних норм вони надають пріоритет міжнародно-правовим нормам. Другий спосіб – це перенести міжнародні стандарти щодо захисту основоположних прав і свобод у національно-правовий формат, що дозволить надати їм характер регуляторних норм стосовно виниклих правовідносин у сфері

захисту прав людини і громадянина на національному рівні. Ми бачимо такий шлях вирішення посталої проблеми у виданні відповідних законодавчих актів, які були б спрямовані на реалізацію найголовніших міжнародних норм, інакше кажучи, законодавець повинен інкорпорувати міжнародно-правові норми і захисту прав людини у відповідні нормативно-правові акти України, котрі забезпечувалися би ефективними державними механізмами їх реалізації. У нашій праці ми віддаємо перевагу другому способу як найбільш дієвому, виходячи із сучасних реалій.

Отже, як висновок, наша національна правова система припускає можливість дії ратифікованих міжнародних актів поряд із національним законодавством, але пріоритет у розумінні ефективності надається саме останньому, оскільки воно забезпечує засоби реалізації, охорони та захисту прав людини.

Спираючись на вищенаведені аргументи, ми також вважаємо за потрібне акцентувати увагу на ролі механізму захисту прав і свобод людини. Перш за все, слід визначитися з дефініцією даного терміна. «Механізм захисту прав і свобод» – це система правових засобів захисту людиною своїх основоположних і невід'ємних прав, які надані їй світовою спільнотою і його державою. Зазвичай потреба у такому захисті виникає у потерпілого внаслідок вчинення певного правопорушення чи протиправного діяння другим суб'єктом правовідносин. На нашу думку, саме механізм захисту відіграє першочергову роль для дієвості загальновизнаних прав і свобод людини та громадянина, адже це є тим фундаментом, на якому будується правова держава. Важливість цього складника в процесі реалізації основоположних прав і свобод людини полягає у тому, що в разі його відсутності просто не можливо втілити регламентовані норми у життя. Тож, окрім достатньої кількості нормативної бази, яка б всебічно регулювала суспільні відносини серед громадян, постає необхідність запровадження умов і процедури їх реалізації, котрі безпосередньо і здійснюються через правові механізми держави [10]. Наявність відповідних органів і залучення професійних кадрів, чіткий та послідовний порядок їхньої діяльності, котрий повинен бути прописаний у відповідних процесуальних нормах, забезпечують гарантії щодо захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина.

Впровадження міжнародних стандартів у правову національну систему України сприяють вдосконаленню нормативної бази держави на загальноєвропейських принципах та створенню розгалуженої системи

конституційно-правових засобів захисту прав та свобод людини і громадянина [7]. Відповідно до цього, однією з форм такого захисту виступає можливість подання конституційної скарги особою у разі виявленні нею порушення своїх конституційних прав згідно із ст. 151-1 Конституції України. Розділ II Конституції України надає широкий перелік положень, які містять гарантії щодо захисту найважливіших людських цінностей, до таких конституційно-правових механізмів захисту прав та свобод людини і громадянина також належать: захист прав і свобод судом (ст. 55 КУ); право кожного на відшкодування за рахунок держави матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади (ст. 56 КУ); закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи (ст. 58 КУ); ніхто не може бути двічі притягнений до відповідальності одного виду за одне й те саме правопорушення (ст. 61 КУ); презумпція невинуватості (ст. 62 КУ); право не свідчити проти себе чи членів своєї сім'ї (ст. 63 КУ) тощо [1]. Нині Україна користується потенціалом Венеціанської комісії для приведення конституційного законодавства у відповідність до європейських стандартів, що слугує ще одним доказом пріоритетності вибраного вектору розвитку та важливості імплементації міжнародних норм у національну правову систему. Тож можна з впевненістю сказати, що Конституція України стоїть на високому рівні з багатьма європейськими конституціями та нічим не поступається їм у плані наповненості норм щодо основоположних прав і свобод людини, які запроваджує для всього світу Конвенція. Однак законодавство України потребує ще значного доопрацювання для усунення численних колізій і приведення їх у відповідність до міжнародних стандартів та Основного Закону країни для подальшої перспективи їх реалізації на практиці.

У період розвитку міжнародних стандартів з прав людини та підвищення ролі міжнародних механізмів їх забезпечення значно розширився обсяг правових засобів захисту основоположних прав, тим самим зміцнюючи правосуб'єктність індивіда на міжнародній арені. Відтепер, окрім внутрішньо-державних механізмів захисту прав людини, впровадився додатковий складник захисту в особі міжнародної юрисдикції – Європейського суду з прав людини (далі ЄСПЛ). Після проголошення незалежності Україна визнала право за своїми громадянами звер-

татися до міжнародних контрольних і правозахисних органів за захистом своїх прав. Нині, згідно із ст. 34 Конвенції про захист прав людини, будь-яка особа, неурядова організація або група осіб можуть звертатися із заявами про порушення прав, викладених у Конвенції або протоколах до неї, до ЄСПЛ. [2] Однак це не означає, що особа, залишаючи поза увагою національну юрисдикцію судів, може за бажанням одразу звернутися до Європейського суду, адже навіть порядок забезпечення міжнародних стандартів із захисту прав людини залишається внутрішньою справою держави і забезпечується її юридичними механізмами реалізації [8]. Це пояснюється тим, що Конвенція неабияке значення приділяє процесуальним гарантіям в національному праві, й міжнародні судові органи не можуть замінити державне судочинство. Даний принцип знаходить свій вияв у вичерпанні внутрішніх засобів правового захисту, таким чином, особа може подати заяву до ЄСПЛ лише після використання усіх правових засобів захисту, наданих йому національним законодавством. Згадана процесуальна вимога простежується у деяких положеннях Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод – у ст. 5, 6, 13.[2] Таке велике значення, яке надається процесуальним гарантіям Конвенцією, пояснюється підтриманням субсидіарної системи захисту прав людини, котра функціонує за умови розгляду заявлених правопорушень у межах національного судочинства. Завдяки цьому, визначається сутність самої Конвенції, котра встановлює субсидіарно-правовий механізм захисту прав людини Європейським судом. Виходячи з цього, Європейський суд з прав людини не може замінити компетентні національні інстанції, адже це означало б ігнорування даного принципу.

Повсякчас авторитет судової гілки влади був, є і буде тим складником державної влади, яка утверджує справедливість і законність у державі, завдяки її діяльності безпосередньо реалізуються європейські принципи щодо захисту основних прав і свобод людини та втілюються правові приписи у життя, тому суди відіграють важливу роль у плані встановлення рівня ефективності імplementованих міжнародних норм та відповідності цих норм національним інтересам України. Слід зауважити у, що Європейський суд з прав людини не є ізолюваним від правових систем країн світу. Він тісно співпрацює з національними судовими інстанціями, у тому числі з Верховним Судом та Конституційним судом України. У своїй діяльності суди України все частіше використовують норми міжнародного права та рішення ЄСПЛ, що

сприяє гармонійному впровадженню міжнародних стандартів із захисту прав людини у законодавство нашої держави [9]. Застосування Основного Закону внутрішньодержавними судами відбувається з урахуванням практики Європейського суду та норм Конвенції, що виключає необхідність звернення громадян України до міжнародних судових інстанцій. Така практика національних судів є загальноприйнятною. У такому випадку застосування міжнародних стандартів із захисту прав людини на початковому етапі вирішення справи у суді будь-якої інстанції, заздалегідь виключає порушення прав особи та утворює загальновизнані європейські принципи, закріплені Конвенцією. Вирішення спорів за участю національної системи судочинства має пріоритетне значення, оскільки саме держава бере на себе відповідальність за дотримання і захист гарантованих Конвенцією прав та свобод людини і громадянина.

Висновки.

Підсумовуючи все вищевикладене, можна зробити висновок, що міжнародне право справляє величезний вплив на правову систему України. Міжнародно-правові норми безперервно інтегруються у національне законодавство. Нині перед Україною стоять серйозні проблеми реалізації основних прав і свобод людини та громадянина на національному рівні, які проголошені в ратифікованих міжнародно-правових актах та положеннях Основного Закону держави. Вирішення питання імплементації міжнародних стандартів у цілому стоїть перед всім міжнародним співтовариством, адже, розробивши досить розгалужену систему міжнародно-правових норм з прав людини, міжнародне право не впровадило ефективний механізм їх інтеграції у національно-правову систему країни. Незважаючи на проблемні питання впровадження європейських стандартів, ми можемо сказати, що Конституція України має усі перспективи для подальшого розширення основних прав і свобод людини та громадянина, оскільки ст. 22 КУ зазначає, що даний перелік прав не є вичерпним. Визначаючи основоположні права і свободи людини невідчужуваними і непорушними, Основний Закон країни гарантує свободу і недоторканність конституційних прав та свобод і забороняє їх скасування. Слід зауважити на тому, що Конституція України наводить вичерпний перелік підстав обмеження гарантованих прав і свобод, які регламентовані ст. 64 КУ, але навіть і в цих випадках деякі права людини жодним чином не можуть бути обмежені. Тобто це дає можли-

вість стверджувати, що подальший розвиток визначених конституційних прав і свобод людини є можливим в Україні, але тільки разом зі створенням ефективних механізмів їх реалізації у державі. А національні суди відіграють свою величезну роль щодо функціонування міжнародних стандартів на загальнонаціональному рівні. Активне застосування Європейської конвенції та рішень Європейського суду з прав людини українськими судами у своїй практиці сприяє тісній співпраці внутрішньодержавного права з міжнародним. Застосовуючи міжнародні норми з прав людини, національні суди утворюють міжнародні стандарти в національному законодавстві України, тим самим виконуючи важливу, ключову роль з втілення їх у життя людей.

Отже, ми можемо спостерігати як перебуває уся правова система України: права та свободи людини і громадянина визнані неодмінними засадами нового конституційного ладу. Держава не повинна втручатися у використання людиною своїх прав. Головне завдання країни – це утворювати найголовніші цінності людини, забезпечувати всебічний захист і охорону наданих прав через відповідні конституційно-правові механізми. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність (ст. 3 КУ). Вона створює умови реалізації основоположних прав і свобод, надає індивіду можливість бути самостійним суб'єктом суспільного життя. Ми переконані в тому, що ефективна інтеграція міжнародних стандартів із захисту прав людини залежить від рівня розвитку правових інститутів демократії, стану економіки, правотворчої атмосфери в середині держави, рівня правового виховання і культури населення. Держава повинна підвищувати авторитет органів влади серед суспільства, а не дискредитувати їх; створювати реальні механізми реалізації прав і свобод людини; впроваджувати лише ті міжнародні стандарти, які б відповідали національним інтересам України; знаходити ефективні засоби функціонування імplementованих норм. Ми повинні прагнути до повного правового регулювання усіх сфер суспільного життя та до утвердження основних прав і свобод людини і громадянина як фундаментального складника для розвитку правової держави, за якого громадяни змогли б знаходити реалізацію своїх прав у рамках національної правової системи.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2018. 96 с.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 року з Про-

токолами. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 10.09.2020).

3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 19.10.1973 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text (дата звернення: 10.09.2020).

4. Антонович М.М. Україна в міжнародній системі захисту прав людини. Київ, 2000. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/2723/Antonovych_Ukraina_v_mizhnarodnii_systemi_zakhystu.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 10.09.2020).

5. Брецько Ф.Ф. Основи держави і права. Ужгород : Закарпаття, 1998. 657 с.

6. Ільченко І. М. Імплементация Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та прецедентного права Європейського суду з прав людини: міжнародно-правовий аналіз практики

держав. *Науковий вісник дипломатичної академії України*. 2009. Випуск 15. С. 311-318.

7. Конституційне право України : підручник / за ред. Погорілка В. Ф. Київ, 1999. С. 218-237.

8. Антонович М. М. Співвідношення міжнародних та внутрішньодержавних механізмів забезпечення прав людини. *Наукові записки НАУ-КМА*. Том 18. Київ, 2000.

9. Тлумачення та застосування Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод Європейським судом з прав людини та судами України / М.В. Мазур, С.Р. Тарієв, А.С. Беніцький, В.В. Костицький ; відп. ред. канд. іст. наук, доц. В.М. Карпунов. Луганськ: РВВ ЛДУВС, 2006. 600 с.

10. Опольська Н. Механізм забезпечення прав та свобод людини у динамічному вимірі. *Підприємство, господарство і право*. 2019. № 4. С. 191-195.

Ivan Koniev. Integration of international human rights standards into the national legal system of Ukraine

The article is devoted to generally accepted international standards among the world community. Implementation of international norms in nation legislation to improve the work of constitutional and legal mechanisms for the protection of human rights. Establishing the level of compliance of Ukrainian legislation with international standards. The main provisions of the Constitution of Ukraine on their completeness and compliance with generally accepted international standards among the world community on fundamental human rights and freedoms are studied, and a comparative description with the European Convention is made. The importance of compliance of existing international norms with the national interests of the state is considered. The functional purpose of the "protection mechanism" in the state is clarified, its essence, content, significance for the establishment and implementation of fundamental international standards for the protection of human rights in practice are established. Particular attention is paid to the study of problematic issues of the functioning of existing international norms in the field of national legislation. The issue of implementation and further development of international standards for the protection of human rights in the national legal system and the extent of readiness of the relevant legal means of Ukraine to adopt generally accepted international standards is studied. There are a number of proposals for improving the regulatory framework of the state and the introduction of the most effective mechanism for implementing international standards in the legal field of Ukraine, based on the practice of European states. Modern constitutional and legal means of protection of human rights and freedoms, which are currently available in Ukraine, are revealed. The scope of legal remedies and legal personality of an individual in the international arena is analyzed. The role of national courts in the application of international law in practice. The scope of cooperation of the European Court with national courts has been studied. The guiding position of domestic remedies in the face of national courts and the support of the Convention for appropriate procedural guarantees in order to strengthen the position of the state judiciary are defined. Further prospects for improving the national legal system of Ukraine on the basis of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms.

Key words: Convention for the Protection of Human Rights, Constitution of Ukraine, international standards, implementation problems, effective means of implementation, national legislation, constitutional and legal mechanisms.